

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Запорізької міської медичної частини філії Державної установи «Центр
охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у
Запорізькій області
14.10.2025

м. Запоріжжя, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 14.10.2025 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Запорізької міської медичної частини філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Запорізькій області (далі – медична частина).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Волков Михайло Валерійович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Запорізькій області (керівник групи НПМ);

Бульба Аліна Володимирівна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Микитенко Володимир Дмитрович, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Загальна інформація

Медична частина знаходиться за адресою: м. Запоріжжя, вул. Перша Ливарна, буд. 36, на території Державної установи «Запорізький слідчий ізолятор» (далі – установа).

Керівництво: Тулупова Ганна Володимирівна, завідувачка медичної частини.

Штатна чисельність персоналу установи складається з наступних посад: завідувач медичної частини-лікар – 1 шт. одн., лікар-терапевт – 1 шт. одн., лікар загальної практики – сімейний лікар – 1 шт. одн., лікар-стоматолог – 0,5 шт. одн., клінічний психолог – 0,5 шт. одн., лікар-психіатр – 1 шт. одн., лікар-інфекціоніст – 1 шт. одн., лікар-дерматовенеролог – 0,5 шт. одн., лікар з ультразвукової діагностики – 0,5 шт. одн., лікар-фтизіатр – 0,5 шт. одн., лікар-рентгенолог – 1 шт. одн., лікар-невропатолог – 0,5 шт. одн., лікар-акушер-гінеколог – 0,5 шт. одн., лікар-отоларинголог – 1 шт. одн., лікар-офтальмолог – 1 шт. одн., лікар-хірург – 0,5 шт. одн., лікар-нарколог – 0,5 шт. одн., фармацевт – 1 шт. одн., сестра медична – 7,25 шт. одн., сестра медична зі стоматології – 1 шт. одн., фельдшер – 2 шт. одн., молодша медична сестра з догляду за хворими – 1 шт. одн., молодша медична сестра – 1 шт. одн., лаборант – 1 шт. одн., молодша медична сестра (кабінет лабораторних досліджень) – 1 шт. одн.

На день відвідування в установі на медичному обслуговуванні перебувало 223 особи.

Під час відвідування група НПМ мала можливість безперешкодно оглянути приміщення медичної частини, ознайомитись з умовами організації надання медичної допомоги засудженим та ув'язненим особам. Також проведено конфіденційні бесіди з особами, які утримуються в установі та потребують медичної допомоги.

Медична частина має ліцензію на медичну практику за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, терапія, інфекційні хвороби, терапевтична стоматологія, психіатрія, фтизіатрія, рентгенологія, акушерство та гінекологія, дерматовенерологія; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, лікувальна справа, рентгенологія, лабораторна справа (клініка).

Первинний огляд осіб, які прибувають до установи здійснюються лікарями, які входять до штату медичної частини. Також здійснюються періодичні медичні огляди, що підтверджується медичною документацією.

Переважає більшість ув'язнених осіб мають укладені договори з лікарями загальної практики-сімейної медицини. При необхідності проведення додаткових обстежень або лікування, ув'язнені та засудженні мають можливість отримати медичну допомогу у комунальних та інших форм власності закладах охорони здоров'я, також Медичними працівниками здійснюються направлення ув'язнених осіб для вирішення питання проведення оцінювання повсякденного функціонування особи експертною командою для встановлення групи інвалідності у разі наявних підстав.

На день відвідування в умовах стаціонару перебувало 3 осіб.

Стаціонар медичної частини розрахований на перебування 19 осіб (7 камерних приміщень), на 17 осіб передбачені для перебування пацієнтів, які хворіють на туберкульоз (6 камерних приміщень).

Попередні зауваження

За результатами попереднього відвідування групи НПМ 08.10.2024 виявлено наступні порушення та недоліки:

- обмежений доступ ув'язнених осіб до лікаря, що призводить до затримок у наданні медичної допомоги;

- лікарі медичної частини не мають доступу до електронної системи охорони здоров'я;

- не фіксуються фотографії тілесних ушкоджень ув'язнених осіб у медичній документації;

- не проводиться замісна підтримувальна терапія для осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів;

- у медичній частині не функціонує рентгенологічне обладнання, що обмежує можливість проведення належної діагностики;

- наявна потреба у ремонті рентгенологічного кабінету та інших приміщень медичної частини;

- відсутні окремі кабінети для прийому лікарів різних спеціальностей;

- медична частина не забезпечена швидкими тестами для виявлення вірусного гепатиту С;

- виявлено випадки відсутності подальшого обстеження та лікування осіб із підозрою на вірусний гепатит С;

- порушено вимоги інфекційного контролю щодо ізоляції пацієнтів із туберкульозом;

- у приміщеннях медичної частини відсутнє водопостачання;

- умови харчування осіб, які перебувають на лікуванні, потребують перегляду з урахуванням принципів збалансованого раціону;

- відсутня можливість проведення телемедичних консультацій;

- утилізація медичних відходів здійснюється з порушенням вимог чинного законодавства;

- приміщення медичної частини не пристосоване для маломобільних груп населення;

- у закладі не надається належна психологічна допомога через відсутність клінічного психолога.

За результатами повторного моніторингового відвідування встановлено, що адміністрацією установи вжито заходів для усунення раніше виявлених порушень.

Зокрема, у медичній частині відновлено централізоване водопостачання, що забезпечує належні санітарно-гігієнічні умови для пацієнтів.

Медичні працівники отримали доступ до електронної системи охорони здоров'я, у якій фіксуються всі випадки тілесних ушкоджень ув'язнених та засуджених осіб, що підвищує контроль та ефективність надання медичної допомоги. Медична частина укомплектована швидкими тестами для діагностики вірусного гепатиту С, що дає змогу своєчасно виявляти захворювання та спрямовувати пацієнтів на подальше обстеження та лікування. Для утилізації медичних відходів виділено окреме приміщення, проте воно потребує ремонту та приведення до повної відповідності чинним санітарно-епідеміологічним нормам.

В ході відвідування групою НПМ були виявлені недоліки в роботі медичної частини, які призводять до порушень прав ув'язнених і засуджених осіб.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Відповідно до статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання кожна держава-сторона повною мірою забезпечує включення навчальних матеріалів до програм підготовки персоналу правових органів, цивільного чи військового медичного персоналу, державних посадових осіб, які можуть мати відношення до утримання під вартою й допитів осіб, які зазнали будь-якої форми арешту, затримання чи ув'язнення, або до поводження з ними. Кожна держава сторона включає цю заборону до правил чи інструкцій, які стосуються обов'язків і функцій будь-яких таких осіб.

Однак у порушення вимог зазначеної Конвенції в окремих посадових інструкціях працівників медичної частини відсутня інформація про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

2. В медичній частині не здійснюється своєчасне рентгенологічне обстеження засуджених та ув'язнених осіб, які прибувають до установи або вибувають із неї, через несправність рентгенологічного обладнання, що порушує вимоги пункту 2.2 розділу II Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України із закладами охорони здоров'я з питань надання медичної допомоги особам, узятим під варту. На даний час можливість проведення обстеження забезпечується виключно за допомогою пересувного рентгенологічного апарату, що обмежує оперативність та ефективність медичної діагностики.

3. Приміщення рентгенологічного кабінету потребує проведення ремонту з метою приведення його у відповідність до вимог Державних санітарних правил і норм «Гігієнічні вимоги до влаштування та експлуатації рентгенівських кабінетів і проведення рентгенологічних процедур», затверджених наказом МОЗ від 04.06.2007 № 294. Відсутність належного стану приміщення та його невідповідність встановленим нормам не забезпечує безпечного використання рентгенологічного обладнання та створює потенційну загрозу життю і здоров'ю засуджених, ув'язнених осіб та персоналу медичної частини.

4. У медичній частині не передбачено наявності окремих кабінетів для прийому лікарів різних спеціальностей. Відповідно, огляд пацієнтів здійснюється лікарями почергово в одному кабінеті згідно з встановленим графіком прийому. Така організація прийому унеможливорює одночасне обслуговування ув'язнених і засуджених осіб лікарями різних спеціалістів та створює обмеження щодо оперативності надання медичної допомоги.

5. Окремі постільні речі, матраци та подушки в палатах медичної частини перебувають у незадовільному стані та потребують заміни. Зокрема, деякі матраци втратили форму та пружність, подушки та ковдри зношені. Зазначене не відповідає вимогам частини першої та частини другої статті 115 КВК та пункту 53 рекомендацій ЄКЗК (CPT/Inf(93)12-part).

6. В медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії для осіб із психічними та поведінковими розладами, спричиненими вживанням опіоїдів, що порушує їхнє право на отримання належної медичної допомоги. У своїй доповіді до уряду України щодо проведеного візиту в Україну з 16 по 27 жовтня 2023 року ЄКЗК зауважив, що перебування осіб у пенітенціарній установі є можливістю для вирішення проблем, пов'язаних із наркотиками, і тому важливо, щоб відповідна медична допомога була запропонована всім зацікавленим особам.

7. В медичній частині не створено умов для забезпечення доступності осіб з інвалідністю, що є порушенням вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення». Відсутні пандуси, поручні, контрастне маркування сходових маршів та інші елементи, необхідні для забезпечення безперешкодного пересування маломобільних груп населення.

8. Під час відвідування групою НПМ встановлено, що ув'язнені особи, які проходять лікування в умовах стаціонару медичної частини, отримують норму харчування № 8, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 16.06.1992 № 336 «Про норми харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції». Водночас зазначені норми потребують перегляду, оскільки не відповідають принципам достатнього та збалансованого харчування, що ґрунтується на фізіологічних потребах у харчових речовинах та енергії здорової людини, відповідно до наказу МОЗ від 29.10.2013 № 931 «Про удосконалення організації лікувального харчування та роботи дієтологічної системи в Україні».

9. Лікарі медичної частини позбавлені можливості здійснювати запити на телемедичне консультування та отримувати консультації для надання медичної допомоги ув'язненим через відсутність доступу наявного мобільного діагностичного комплексу IDIS 7500 до телемедичної мережі. Відсутність цього доступу унеможливорює надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини відповідно до Порядку організації медичної допомоги на первинному, вторинному (спеціалізованому) та третинному (високоспеціалізованому) рівнях, затвердженого наказом МОЗ від 19.10.2015 № 681.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Міністерству юстиції України:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Запорізької міської медичної частини філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально - виконавчої служби України» в Запорізькій області.

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав засуджених та ув'язнених осіб у діяльності Запорізької міської медичної частини філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально - виконавчої служби України» в Запорізькій області.

2. Державній установі «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» забезпечити:

внесення до посадових інструкцій працівників медичної частини положення про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

функціонування рентгенологічного обладнання та проведення ремонту приміщення рентгенологічного кабінету відповідно до встановлених санітарних та безпекових норм;

організацію проведення замісної підтримувальної терапії безпосередньо на території медичної частини для лікування осіб із психічними та поведінковими розладами, спричиненими вживанням опіоїдів;

надання лікарям медичної частини доступу до телемедичної мережі для можливості здійснення запитів та отримання консультацій із застосуванням телемедицини;

створення окремих кабінетів для одночасного прийому лікарів-спеціалістів різних профілів для забезпечення ефективного та своєчасного надання медичної допомоги;

належне зберігання та утилізацію медичних відходів відповідно до чинного законодавства та санітарних правил;

забезпечити доступність та безперешкодне пересування маломобільних пацієнтів.

Додаток: фототаблиця на 2 арк.

**Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини
у Запорізькій області**

Михайло ВОЛКОВ

Фототаблиця

Фото 1

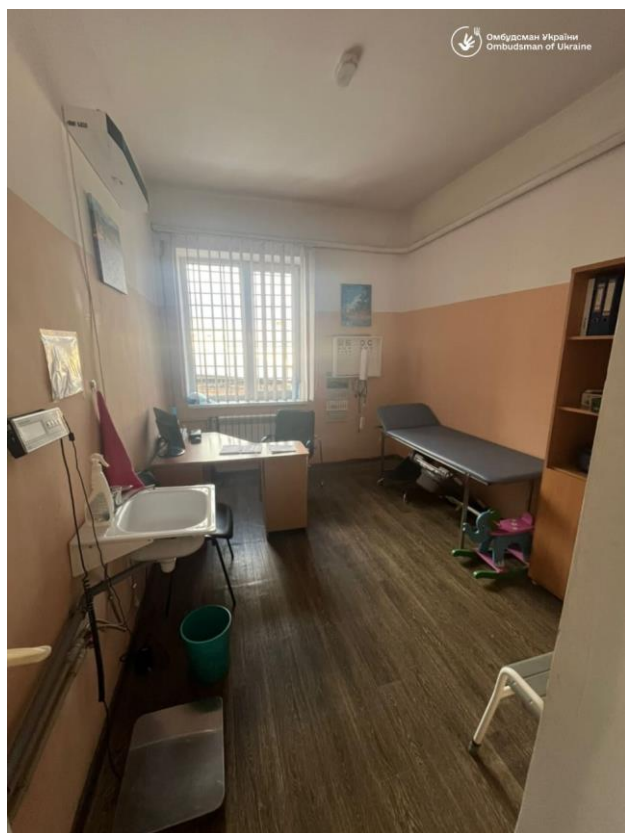

Фото 2

Фото 3

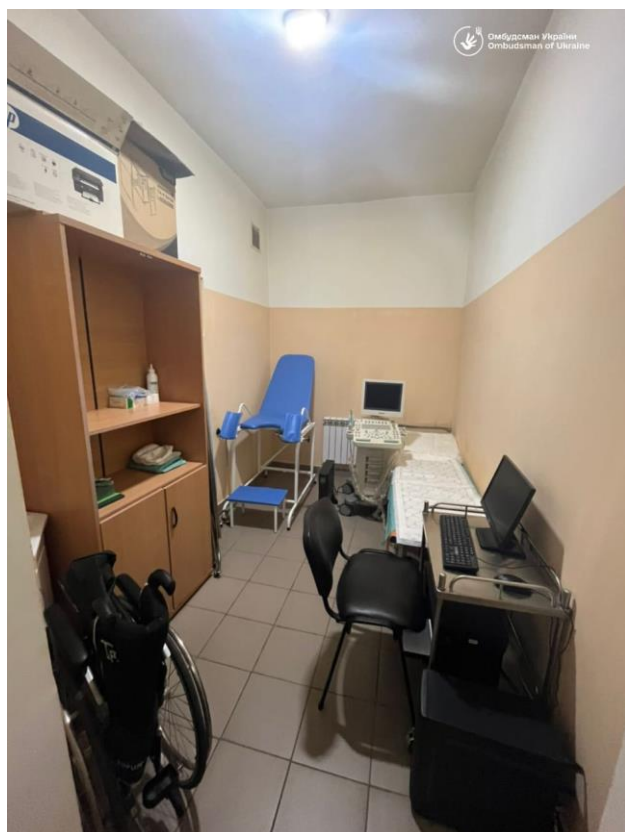

Фото 4

Фото 5

